

Beretn. ang. De Forenede Nationers 13. plenarforsamling,

forsøgene ville psykologisk mindske landenes frygt for krig og politisk have en gunstig virkning for mulighederne for nye forhandlinger om virkelige nedrustningsskridt. Han udtalte videre, at den indiske delegation kunne tiltræde hovedparten af bestemmelserne i det af USA og 16 andre lande fremsatte resolutionsforslag, men forslaget skabte med rette eller urette ved at lægge for stor vægt på forbindelsen mellem suspension af forsøg med kærnevåben, kontrol og andre nedrustningsskridt tvivl om, hvorvidt vestmagterne virkelig havde til hensigt at suspendere kærnevåbenforsøgene. For så vidt angik det sovjetiske resolutionsforslag, savnede han i forslaget en henvisning til de forestående drøftelser i Genève.

Den irske udenrigsminister Aiken henviste til farerne ved, at kredsen af kærnevåbenproducerende lande blev udvidet, eller at ikke-kærnevåbenlande i kraft af deres medlemskab af militæralliancer blev forsynet med kærnevåben. Den irske delegation kunne tiltræde det af USA og 16 andre lande fremsatte resolutionsforslag om suspension af forsøg med kærnevåben, men havde for at hindre, at flere end de allerede 3 eksisterende atommagter blev forsynet med kærnevåben, fremsat et ændringsforslag (jfr. ovenfor under punkt 6).

Den svenske udenrigsminister Undén udtalte, at interessen for spørgsmålet om ophør med kærnevåbenforsøg kunne synes forbavsende, da et sådant ophør ikke i sig selv udgjorde nogen nedrustning; men der var indlysende forklaringer på denne interesse, dels på grund af de betydelige farer i forbindelse med frigørelsen af radioaktivt nedfald ved forsøgene, dels også på grund af ønsket om en begrænsning af produktionen af kærnevåben som et første skridt i bestræbelserne for at opnå et almindeligt forbud mod anvendelsen af disse masseødelæggelsesvåben. En sådan begrænsning kunne gennemføres ved en indstilling under adækvat kontrol af al ny produktion af kærnevåben hos de 3 medlemmer af „atomklubben“. Dette var i virkeligheden vestmagternes standpunkt sidste år. Dette standpunkt blev imidlertid ikke accepteret af Sovjetunionen, som mente, at et ophør med forsøgene kunne vedtages særskilt og uden betingelser med hensyn til indstilling af fabrikationen af disse våben. Hvis et

almindeligt forbud mod kærnevåbenforsøg blev gennemført, ville det endvidere have den betydningsfulde virkning, at stater, som endnu ikke har fabrikeret kærnevåben, ville afstå fra at føre mulige produktionsplaner ud i livet. Udenrigsminister Undén fandt i øvrigt det amerikanske og engelske forslag om et forbud mod kærnevåbenforsøg i ét år fra Genève-forhandlingernes begyndelse den 31. oktober 1958 og dette forbuds forlængelse med 1 år ad gangen under nærmere angivne forudsætninger for utilfredsstillende. 1-årsperioden var urimelig kort. Udenrigsminister Undén udtalte videre, at man fra svensk side ikke kunne støtte Sovjetunionens forslag om en nedskæring af de 4 stormagters militære budgetter, da resolutionsudkastet ikke angav normen for en sammenligning mellem de pågældende budgetter. En sådan sammenligning krævede en teknisk undersøgelse, som, hvis den blev foretaget, givet ville lette en fremtidig politisk afgørelse i dette spørgsmål.

Senere under debatten udtalte *Sovjetunionens repræsentant, viceudenrigsminister Zorin*, i en svartale, at hans regering stadig har hævdet nødvendigheden af et fuldstændigt og ubetinget ophør af forsøg med alle typer af kærnevåben. Ud fra ønsket om at opnå en praktisk løsning af dette spørgsmål, havde Sovjetunionen ensidigt ophørt med forsøgene til trods for den kendsgerning, at Sovjetunionen havde gennemført færre forsøg end USA og Storbritannien. Zorin udtalte videre, at USAs og Storbritanniens erklæring af 22. august 1958 tydeligt havde vist, at disse to lande forsøgte at unddrage sig et fremtidigt ophør af forsøgene. Storbritannien og USA havde foreslået en midlertidig suspension af forsøgene i 1 år, men dette var slet ikke noget ophør af forsøgene, da et tidsrum af ca. 1 år under alle omstændigheder var nødvendigt for at studere resultaterne af de forsøg, som var blevet gennemført forud for suspensionen, og planlægge den næste forsøgsrække. De to lande havde ydermere netop afsluttet den mest intensive forsøgsrække, de hidtil havde iværksat. Under disse omstændigheder ville Sovjetunionen kategorisk afvise USAs og Storbritanniens forslag om suspension i 1 år. Vestmagternes afvisning af et øjeblikkeligt og ubetinget ophør af forsøgene gav endvidere Sovjetunionen